

7.5.2019

Dnro 654/00 01 00/2019.

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: MMMO 13:00/2017 425/01.01/2017
Kasvinterveyslain lausuntopyyntö

Lausunnon antaja: Luonnonvarakeskus (Luke),
Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

Lausunto:

Luonnonvarakeskus (Luke) pitää esitystä kasvinterveyslainsiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta perusteltuna ja kasvinterveyden turvaamista edelleen kehittävänä.

Alla yksityiskohtaisempia huomioita:

3.2. Toteuttamisvaihtoehdot

s. 19. Korvausjärjestelmän toteuttamisesta on käyty läpi vaihtoehtoja, ja on esitetty nykyisen korvausjärjestelmän säilyttämistä siihen asti, kunnes saadaan korvauksiin liittyvät unionin käsittelyssä olevat asiat päätökseen. Ehdotus on hyvä, koska tällöin voidaan välttää mahdollisten päällekkäisten järjestelmien syntyminen. Kohdassa 4.1.2. on myös huomioitu toimivan vakuutusjärjestelmän kehittämisen tärkeys.

4.1.2. Yritysvaikutukset

Yrityksille koituvia kustannuksia on todennäköisesti vielä vaikea arvioida. Kustannukset tulevat kuitenkin olemaan merkittäviä. Jäljitettävyyksivaatimus ja muutokset kasvipasseissa vaikuttavat todennäköisesti merkittävästi tietojärjestelmien kehittämiseen yrityksissä. Ruokavirasto ei ole toistaiseksi kouluttanut toimijoita käytännön tasolla muutoksiin. Esityksessä onkin kohdassa 4.1.1. ehdotettu yhden määräaikaisen työntekijän palkkaamista toimijoiden koulutukseen ja neuvontaan, mikä on erittäin perusteltua.

4.3. Ympäristövaikutukset

s.27. Kerrotaan, että EU:n kasvinterveyslainsäädösten tavoitteena on varmistaa kasvintuotantoketjun alkupäässä saatavilla ja käytettävissä oleva terve kasviaineisto siten, että ehkäistään kasvintuhoojien leviäminen siementen ja taimiaineiston mukana, mikä vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttötarvetta.

Hedelmä- ja marjakasvien varmennettua taimituotantoa ohjaa komission täytäntöönpanodirektiivi 2014/98/EU. Lisäksi Suomessa on laadittu direktiiviin pohjautuva asetus, Maa- ja metsätalousministeriön asetus 6/17 hedelmä- ja marjakasvien varmennetusta taimiaineistosta 6/17. Koristekasvien varmennetusta taimituotannosta on laadittu kansallinen asetus, Maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/17 koriste- ja monikäyttökasvien varmennetusta taimiaineistosta.

Luonnonvarakeskus (Luke) on sitoutunut valiotaimien (nykyisin perusemokasvien) tuotantoon valtion maksupalveluasetuksessa. Perusemokasvien tuotannolla ja elinkeinon käyttöön saatavilla pitämällä varmistetaan terveen kasviaineiston käyttöä tuotannon alkupäässä. Perusemokasvien tuotanto vaatii esiperusemokasvien ylläpidon ja tuotannon, joka edellyttää toimintaan sopivia korkealaatuisia tiloja, hyvän hygieniatason ja osaamisen.

Luke toteuttaa esiperusemokasvien ylläpitoa ja tuotantoa budjettirahoitteisena viranomais- ja asiantuntijatehtävänä (VOAS). Varmennetun taimituotannon alkupään varmistaminen kansallisella tasolla on merkittävä tekijä ennakoivassa kasvinsuojelussa, kasvinterveyden ylläpidossa ja terveen taimimateriaalin omavaraisuuden varmistamisessa kansallisella tasolla. Kappaleessa 4.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset, on esitetty tärkeitä näkökulmia kasvinterveyden merkityksestä.

Yleisiä huomioita

Lausuntopyynnössä jää epäselväksi toteutuksen aikataulu. Suunnitelma uusien vaatimusten käyttöön otosta on 14.12.2019, mutta onko kaikilla toimenpiteillä siirtymäaika 22.3.2022 saakka. Siirtymäaika olisi perusteltua, koska laki on vasta valmisteilla ja toimijoita ei ole vielä merkittävästi opastettu.

Viime vuosina on paljon tuotu esille toimijoiden omaa vastuuta, jota myös kasvinterveysasetus edellyttää. Kuitenkin samanaikaisesti lisätään viranomaisvalvontaa merkittävästi. Omavalvonnan ja toimijoiden oman vastuun korostamisella on todennäköisesti toivottu, että kasvintuhoojista aiheutuvat kustannukset eivät tulisi yhteiskunnan maksettaviksi. Lakiesityksessä on riski, että tilanne on muuttumassa päinvastaiseksi valvontakustannusten kasvaessa. Tilanne on kuitenkin ymmärrettävä, koska kasviaineiston liikkuminen maiden välillä on entistä suurempaa ja kasvintuhoojariskit ovat kasvaneet. Tämä onkin todettu kohdassa 4.3. Kustannusten vähentämiseksi on tarpeen kehittää kustannustehokkaita keinoja kasvintuhoojariskien seurantaan, valvontaan ja kasvintuhoojien analytiikkaan.

Jokioinen 6.5.2019

Eeva-Liisa Ryhänen, puolesta sijainen Harri Huhta
Johtaja, Luonnonvarat

Asiantuntijoina ovat toimineet tutkija Jaana Laamanen ja erikoistutkija Marja Jalli.